

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ І ПСИХОЛОГІЇ

"ЗАТВЕРДЖУЮ"

Проректор

з науково-методичної та навчальної роботи

О.Б. Жильцов

" 09 " _____ 2014 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

3.3.5. ПНП ПСИХОЛОГІЯ ДИТЯЧОЇ ТВОРЧОСТІ

напрямок підготовки 6.010101 "Дошкільна освіта"
Педагогічний інститут

Людмила Мамонтова Ш.І.

Київ – 2014 рік

УДК
ББК

Психологія дитячої творчості: роб. навч. прог. [для студентів напряму підготовки 6.010101 "Дошкільна освіта"] / уклад. О.М.Гріньова. – Київський університет імені Бориса Грінченка, 2014.

Розробник:

Гріньова Ольга Михайлівна, доцент кафедри педагогіки і психології
Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри педагогіки і психології

Протокол від 3 вересня 2014 року №1

Завідувач кафедри педагогіки і
психології

 Іванюк Г.І.

Заступник директора з науково-
методичної та навчальної роботи

 Машовець М.А.

Опис навчальної дисципліни

Курс	Галузь знань, напрямок підготовки (спеціальність), освітньо- кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
<p>Кількість кредитів, відповідних ECTS: 4 кредити</p> <p>Змістові модулі: 4 модулі</p> <p>Загальний обсяг дисципліни: 144 год.</p> <p>Тижневих годин: 2 год.</p>	<p>Шифр та назва галузі знань 0101 «Педагогічна освіта»</p> <p>Шифр та назва напрямку підготовки 6.010101 «Дошкільна освіта»</p> <p>Освітньо-кваліфікаційний рівень «бакалавр»</p>	<p>Рік підготовки: 3</p> <p>Семестр: 5-6</p> <p>Аудиторні заняття: 64 год., з них: Лекції (теоретична підготовка): 28 год.</p> <p>Семінарські заняття: 28 год.</p> <p>Індивідуальна робота: 8 год.</p> <p>Модульний контроль: 8 год.</p> <p>Самостійна робота: 72 год.</p> <p>Вид контролю: ПМК</p>

2. Мета і завдання навчальної дисципліни

Вивчення даної дисципліни спрямовано на формування у студентів **психологічної компетентності** як складової професійної компетентності, що передбачає вивчення особливостей формування творчої особистості дошкільного віку, а також основних напрямків роботи вихователів і батьків з активізації творчих здібностей дошкільників і практичних вмінь використовувати засвоєні знання у практичній роботі вихователя.

Зміст психологічної компетентності студентів при вивченні даної дисципліни може бути конкретизований через формування таких **психологічних компетенцій**:

- з історичних аспектів становлення психології творчості як науки;
- з теорій сучасної психології творчості та перспективних напрямків її розвитку;
- з сучасних підходів до вивчення творчого інтелекту, творчого процесу та творчої особистості;
- з біосоціальних передумов формування творчої особистості у дитячому віці;
- з особливостей розвитку творчих здібностей індивідуума на різних етапах онтогенезу, зокрема в сензитивному періоді - дитячому віці;
- з особливостей розвитку творчих здібностей дитини у різних видах продуктивної діяльності;
- умінь діагностувати актуальний рівень творчих здібностей дитини й прогнозувати подальший розвиток творчої особистості дошкільника;
- умінь планувати, організовувати й здійснювати різні види роботи вихователя з активізації творчих здібностей дитини;
- умінь використовувати техніки арттерапії з метою активізації психічного розвитку дитини дошкільного віку у цілому.

3. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ I. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПСИХОЛОГІЇ ТВОРЧОСТІ

Тема 1. Психологія творчості як галузь психологічної науки

Основні поняття: творчість, творчі здібності, особистість, психоаналіз, сублімація, гештальтпсихологія, когнітивна психологія, гуманістична психологія, самоактуалізація, спостереження, тести, проєктивні методики, аналіз продуктів діяльності.

1. Психологія творчості як галузь психологічного знання.
2. Предмет і завдання психології творчості.
3. Міжпредметні та внутрішньопредметні взаємозв'язки психології творчості
4. Історія розвитку психології творчості від античності до початку ХХ ст.
5. Історія розвитку психології творчості у ХХ ст.
6. Сучасні теорії творчості
7. Психологічні методи дослідження особливостей формування творчої особистості.

Рекомендована література: основна: 1, 2, 4.
додаткова: 7, 9.

Тема 2. Творче мислення як психологічна проблема

Основні поняття: інтелект, вербальний інтелект, невербальний інтелект, модель інтелекту, дивергентне мислення, конвергентне мислення, творча діяльність, творчий процес, творча особистість, продукт творчості, наукова творчість, технічна творчість, художня творчість, педагогічна творчість.

1. Інтелект як основа розвитку творчих здібностей.
2. Основні підходи до вивчення структури інтелекту в зарубіжній і вітчизняній психології.
3. Характеристика творчого мислення. Ознаки і прояви творчого мислення.
4. Творча діяльність як психічний процес.
5. Структура творчої діяльності.
6. Види творчих здібностей.

Рекомендована література: основна: 1, 2.
додаткова: 6, 7, 9.

Тема 3. Творчий процес та його структура

Основні поняття: творчий процес, підсвідомість, свідомість, творча активність, відкриття, винахід, художній образ, еврилогія, творча праця, систематичне мислення, фрустрація, інсайт, фрустрація, абстрактний задум.

1. Поняття про творчий процес.
2. Особливості творчого процесу на рівні підсвідомості й свідомості.
3. Етапи творчої праці.
4. Стадії творчої діяльності.
5. Структура творчого процесу.
6. Абстрактний задум та його втілення як основні складові творчого процесу.

Рекомендована література: основна: 1, 2.
додаткова: 7, 9.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ II. ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ У ДИТЯЧОМУ ВІЦІ

Тема 4. Становлення творчої особистості як психологічний процес

Основні поняття: творчість, творча особистість, здібності, особистісні якості, творчі здібності. Креативність, особистісна спрямованість. Особистісна мотивація, зовнішня мотивація, внутрішня мотивація, класичний і романтичний стилі творчої особистості, аналітичний і синтетичний стилі творчої діяльності.

1. Поняття про творчу особистість.
2. Ознаки творчої особистості.
3. Творчі здібності у структурі особистості.
4. Структура та основні види творчих здібностей особистості.
5. Мотивація творчої діяльності.
6. Типологія творчих особистостей і стилі творчої діяльності.

Рекомендована література: основна: 2, 4, 5.
додаткова: 6, 9.

Тема 5. Психологічні й соціальні передумови формування творчої особистості

Основні поняття: філогенез, еволюція, спадковість, біоритми, моральний розвиток, емпатія, спрямованість особистості, бар'єри, захисні механізми, фіксація, мотивація.

1. Проблема становлення творчої особистості у філогенезі
2. Спадкові передумови становлення творчої особистості.
3. Біоритми творчої діяльності.
4. Психологічні детермінанти становлення творчої особистості.
5. Бар'єри формування творчої особистості
6. Мотивація творчої особистості

Рекомендована література: основна: 1, 2, 5.
додаткова: 6, 9.

Тема 6. Становлення творчої особистості в онтогенезі

Основні поняття: творчість, творча унікальність, індивідуальність, свідомість, підсвідомість, вік, онтогенез, фантазія, продуктивність і гнучкість уяви, пізнавальний інтерес, структура інтелекту, стиль батьківського спілкування.

1. Поняття про творчу унікальність особистості.
2. Проблема віку і продуктивності творчої особистості.
3. Вікові періоди становлення творчості особистості.
4. Психологічні особливості розгортання творчої активності особистості у дитячому, підлітковому, юнацькому і зрілому віці.
5. Творчість і тривалість життя людини.

Рекомендована література: основна: 1, 2, 4, 5.
додаткова: 6, 7, 9, 10.

Тема 7. Психологічні особливості розвитку творчої особистості дитини

Основні поняття: вік, дошкільний вік, сензитивний період, творчість, творчі здібності, сприймання, пам'ять, мислення, уява, творча уява, соціальна регуляція, соціальні норми, еталони, обдарованість, здібності, рефлексія, навчання, виховання.

1. Дошкільне дитинство як сензитивний період для розвитку творчих здібностей особистості.
2. Пізнавальні передумови становлення творчості в дошкільному віці.
3. Взаємозв'язок уяви і розвитку творчих здібностей дошкільників.
4. Розвиток творчих здібностей у дошкільному віці.
5. Соціальна регуляція і рефлексія творчих здібностей дошкільників.
6. Стратегії навчання обдарованих дошкільників.

Рекомендована література: основна: 1, 2, 5.
додаткова: 6, 7, 9, 10.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ III. РОЗВИТОК ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ ДОШКІЛЬНИКА У РІЗНИХ ВИДАХ ДІЯЛЬНОСТІ

Тема 8. Розвиток творчих здібностей дитини у художній діяльності

Основні поняття: художня діяльність, малювання, драматизація, художньо-образотворчі здібності, колір, форма, простір, кольоротерапія, арттерапія, пісочна терапія, уява, фантазія, психоаналіз.

1. Психологія художньої діяльності дитини дошкільного віку.
2. Фактори розвитку творчих здібностей дитини у художній діяльності.
3. Ранні прояви творчості дитини дошкільного віку у малюванні.
4. Використання кольору, форми і простору як прояв творчості у дитячих малюках.

5. Психологічні особливості прояву творчих здібностей дітей старшого дошкільного віку в малюнках

6. Основні види й техніки традиційної та нетрадиційної образотворчої діяльності дітей у ДНЗ.

Рекомендована література: основна: 2, 3.

додаткова: 6, 8, 10.

Тема 9. Розвиток творчих здібностей дитини у музичній діяльності

Основні поняття: музика, музична діяльність, музична обдарованість, пренатальний період, ранній вік, музичний слух, звуковисотне сприймання, тональність, творчість, творчі здібності, спів, вокал, музичне виконавство, музичний код, константність музичного сприймання.

1. Психологія музичної діяльності дитини дошкільного віку.
2. Взаємозв'язок дитячої музичної культури з традиційною культурою
3. Передумови музичного слуху дитини у пренатальному періоді, віці новонародженості й ранньому віці.
4. Слухання музики дитиною як творчий процес.
5. Ранні прояви музичного виконавства у дітей дошкільного віку
6. Спів дитини дошкільного віку як творчий процес.
7. Розвиток музичних здібностей дитини дошкільного віку у діяльності вихователя ДНЗ.

Рекомендована література: основна: 2, 3.

додаткова: 8, 10.

Тема 10. Розвиток творчих здібностей дитини у словесній діяльності

Основні поняття: мова, мовлення, спілкування, словесна діяльність, дитяче словотворення, неологізми, казки, оповідання, вірші.

1. Психологічні особливості розвитку мовлення у дошкільному віці
2. Засвоєння рідної мови дитиною як творчий процес
3. Дитяче словотворення та неологізми як продукти стихійної творчої вербальної активності дітей
4. Види і механізми дитячого словотворення
5. Психологія мовленнєвої соціалізації дитини
6. Літературна творчість дітей дошкільного віку

Рекомендована література: основна: 2, 3.

додаткова: 8, 10.

Тема 11. Розвиток творчих здібностей дитини у ігровій діяльності

Основні поняття: гра, предметно-маніпулятивні дії, будівельна гра, дидактична гра, сюжетно-рольова гра, іграшки, предмети-атрибути, ігрові ролі,

ігрові правила, ігрові дії, міжособистісна взаємодія, спонтанна гра, творчість, творчі здібності, творча уява.

1. Гра як провідна діяльність дошкільного віку. Генезис дитячої гри.
2. Взаємозв'язок ігрової діяльності й творчих здібностей дитини.
3. Можливості ігрової діяльності для розвитку творчих здібностей дитини.
4. Розвиток творчих здібностей дитини в умовах спільної гри.
5. Розвиток творчих здібностей дитини в умовах створення дошкільниками нових ігор.
6. Розвиток творчих здібностей дитини в ігровій діяльності у роботі вихователя ДНЗ.

Рекомендована література: основна: 2, 3.
додаткова: 6, 8, 10.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ IV. АКТИВІЗАЦІЯ РОЗВИТКУ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ ДИТИНИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Тема 12. Психодіагностика творчих здібностей дитини

Основні поняття: метод, спостереження, експеримент, тести, проєктивні методики, проєктивні малюнки, аналіз продуктів діяльності, творчість, креативність.

1. Методи дослідження творчої активності особистості.
2. Психодіагностика інтелектуальної обдарованості дитини.
3. Використання бесід і анкетування батьків для дослідження творчих здібностей дитини.
4. Види тестів для діагностики дитячої творчості.
5. Використання проєктивних методик для діагностики різних видів дитячої творчості.
6. Аналіз продуктів діяльності для вивчення художніх здібностей дитини дошкільного віку.

Рекомендована література: основна: 1, 5.
додаткова: 7, 9, 10.

Тема 13. Проблеми активізації творчих здібностей дошкільника

Основні поняття: творчість, творча діяльність, розвивальне навчання, проєктивні методики, театралізація, творче спілкування, творчі якості, ділова гра, рольова гра, творчі здібності.

1. Поняття про формування творчих здібностей дитини в умовах ДНЗ.
2. Основні техніки розвитку творчих здібностей дитини у ДНЗ.
3. Методи розвитку творчого спілкування та творчих особистісних якостей особистості за В.В.Рибалкою.
4. Особливості розвитку творчих здібностей дошкільника засобами театралізації.
5. Складання програми розвитку творчих здібностей дитини.

6. Робота вихователя з розвитку творчих здібностей дитини дошкільного віку
7. Діяльність батьків з розвитку творчих здібностей дошкільника.

Рекомендована література: основна: 1, 5.
додаткова: 7, 9, 10.

Тема 14. Активізація психічного розвитку дошкільника засобами арттерапії

Основні поняття: арттерапія, ізотерапія, музикотерапія, танцювальна терапія, імаготерапія, психодрама, артпедагогіка, пісочна терапія, творчість, творчі здібності, творча діяльність, інтелект, креативність.

1. Поняття про арттерапію.
2. Особливості використання арттерапії з дітьми дошкільного віку.
3. Можливості арттерапії для психічного розвитку дитини дошкільного віку.
4. Види арттерапії.
5. Нестандартні техніки арттерапії.
6. Структура арттерапевтичного заняття.
7. Організація спільного арттерапевтичного заняття для дітей дошкільного віку та їх батьків.

Рекомендована література: основна: 1, 5.
додаткова: 8, 9.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	Денна форма						Заочна форма			
	усьо го	у тому числі					усьо го	у тому числі		
		л	сем	інд	с.р.	мкр		л	сем	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Модуль 1										
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи психології творчості										
Тема 1. Психологія творчості як галузь психологічної науки	9	2	2		5		12	2	2	8
Тема 2. Творче мислення як психологічна проблема	10	2	2	1	5		10			10
Тема 3. Творчий процес та його структура	10	2	2	1	5		10			10
Разом за змістовим модулем 1	31	6	6	2	15	2	32	2	2	28
Змістовий модуль 2. Формування творчої особистості у дитячому віці										
Тема 4. Становлення творчої особистості як психологічний процес	9	2	2		5		10			10
Тема 5. Психологічні й соціальні передумови формування творчої особистості	9	2	2		5		8			8
Тема 6. Становлення творчої особистості в онтогенезі	11	2	2	1	6		8			8
Тема 7. Психологічні особливості розвитку творчої особистості дитини	10	2	2	1	5		14	2	2	10
Разом за змістовим модулем 2	41	8	8	2	21	2	40	2	2	36
Змістовий модуль 3. Розвиток творчих здібностей дошкільника у різних видах діяльності										
Тема 8. Розвиток художньої творчості дитини	10	2	2	1	5		10			10
Тема 9. Розвиток музичної творчості дитини	9	2	2		5		10			10
Тема 10. Розвиток словесної творчості дитини	10	2	2	1	5		10			10
Тема 11. Розвиток ігрової творчості дитини	9	2	2		5		10			10
Разом за змістовим модулем 3	40	8	8	2	20	2	40			40
Змістовий модуль 4. Активізація розвитку творчих здібностей дитини дошкільного віку										
Тема 12. Психодіагностика творчих здібностей дитини		2	2	1	5		10			10
Тема 13. Проблеми активізації творчих здібностей дошкільника		2	2		5		12	2	2	8
Тема 14. Активізація психічного розвитку дошкільника засобами арттерапії		2	2	1	6		10			10
Разом за змістовим модулем 4	32	6	6	2	16	2	32	2	2	28
Усього годин	144						144			

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Дослідження творчості у психологічній науці	2
2.	Психологія творчого мислення і креативності	2
3.	Психологічні особливості творчого процесу	2
4.	Генезис творчої особистості	2
5.	Основні чинники становлення творчої особистості	2
6.	Психологічні особливості розвитку творчості на різних вікових етапах	2
7.	Психологічні особливості розвитку творчості у дитячому віці	2
8.	Розвиток творчих здібностей дитини засобами художньої діяльності	2
9.	Розвиток творчих здібностей дитини засобами музичної діяльності	2
10.	Розвиток творчих здібностей дитини засобами словесної діяльності	2
11.	Розвиток творчих здібностей дитини в умовах ігрової діяльності	2
12.	Методи і методики виявлення творчих здібностей дитини	2
13.	Розвиток творчої обдарованості дитини дошкільного віку	2
14.	Активізація творчих здібностей дитини засобами арттерапії	2

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	К-сть балів	К-сть годин
1.	Проблема творчості у психологічній науці	10	5
2.	Розвиток дивергентного мислення і креативності	10	5

3.	Структура творчого процесу	10	5
4.	Етапи розвитку творчої особистості	10	5
5.	Біосоціальні детермінанти творчої особистості	10	5
6.	Порівняльний аналіз розвитку творчості на різних вікових етапах	10	6
7.	Психологія творчості у дитячому віці	10	5
8.	Розвиток творчих здібностей дитини засобами художньої діяльності	10	5
9.	Розвиток творчих здібностей дитини засобами музичної діяльності	10	5
10.	Розвиток творчих здібностей дитини засобами словесної діяльності	10	5
11.	Розвиток творчих здібностей дитини в умовах ігрової діяльності	10	5
12.	Діагностика творчих здібностей дитини	10	5
13.	Розвиток творчої обдарованості дитини дошкільного віку у роботі вихователя ДНЗ	10	5
14.	Використання арттерапії для розвитку творчості дитини у роботі вихователя	10	6

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПСИХОЛОГІЯ ДИТЯЧОЇ ТВОРЧОСТІ»

Разом: 144 год., лекції – 28 год., семінарські заняття – 28 год., інд. робота – 8 год., самостійна робота – 72 год., МКР – 8 год.

Модулі	Змістовний модуль I.	Змістовний модуль II.	Змістовний модуль III.	Змістовний модуль IV.
Назва модуля	Теоретичні основи психології творчості	Формування творчої особистості у дитячому віці	Розвиток творчих здібностей дошкільника у різних видах діяльності	Активізація творчих здібностей дитини дошкільного віку
К-сть балів	88	109	109	118
Лекції	1	2	3	4
Теми лекцій	1. Психологія творчості як галузь психологічної науки (1 бал) 2. Творче мислення як психологічна проблема (1 бал) 3. Творчий процес та його структура (1 бал) 4. Становлення творчої особистості як психологічний процес (1 бал) 5. Психологічні й соціальні передумови формування творчої особистості (1 бал) 6. Становлення творчої особистості в онтогенезі (1 бал) 7. Психологічні особливості розвитку творчої особистості дитини (1 бал) 8. Розвиток творчих здібностей дитини у художній діяльності (1 бал) 9. Розвиток творчих здібностей дитини у музичній діяльності (1 бал) 10. Розвиток творчих здібностей дитини у словесній діяльності (1 бал) 11. Розвиток творчих здібностей дитини у ігровій діяльності (1 бал) 12. Психодіагностика творчих здібностей дитини (1 бал) 13. Проблеми активізації творчих здібностей дошкільника (1 бал) 14. Активізація розвитку дошкільника засобами арт-терапії (1 бал)	1	2	3
Теми семінарських занять	Дослідження творчості у психологічній навчії (10 балів) Психологія творчого мислення і креативності (10 балів) Психологічні особливості творчого процесу (10 балів) Генезис творчої особистості (10 балів) Основні чинники становлення творчої особистості (10 балів) розвиток творчості на різних вікових етапах (10 балів) Психологічні особливості розвитку творчості у дитячому віці (10 балів) Розвиток художньої творчості дитини (10 балів) Розвиток музичної творчості дитини (10 балів) Розвиток словесної творчості дитини (10 балів) Розвиток ігрової творчості дитини (10 балів) Методи і методики виявлення творчих здібностей дитини (10 балів) Розвиток творчої обдарованості дитини (10 балів) Активізація творчості дитини засобами арттерапії (10 балів)	10	10	10
Самостій на робота	10	10	10	10
ІНДЗ				30 балів
Види контролю	МКР (25 балів)	МКР (25 балів)	МКР (25 балів)	МКР (25 балів)
ПМК	Заглік			

Разом: 424 балів, Ку = 4,24.

7. Індивідуальні завдання

Індивідуальна навчально-дослідна робота є видом позааудиторної індивідуальної діяльності студента, результати якої використовуються у процесі вивчення програмового матеріалу навчальної дисципліни. Завершується виконання студентами ІНЗД прилюдним захистом навчального проекту.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) з курсу «Дитяча практична психологія» – це вид науково-дослідної роботи студента, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності.

Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Зміст ІНДЗ: завершена теоретична або практична робота у межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час лекційних, семінарських занять і охоплює декілька тем або весь зміст навчального курсу.

Вид ІНДЗ, вимоги до нього та оцінювання:

ІНДЗ представляється як науково-педагогічне дослідження у вигляді **творчого есе – 30 балів**.

У ньому висвітлюється:

- ✓ критичний аналіз сучасного стану теоретичної і практичної розробки проблеми з опорою на прочитану літературу;
- ✓ приклади власних спостережень з практики, що стосуються означеної проблеми;
- ✓ розгляд тенденцій подальшого розвитку даного питання;
- ✓ обґрунтування власної позиції та ставлення до даної проблеми;
- ✓ власні висновки та пропозиції щодо більш ефективного вирішення даної проблеми на практиці.

Оцінюється повнота і творчий підхід до викладу проблеми за кожним з означених критеріїв. Максимальна кількість балів за кожним критерієм – 6 балів.

Шкала оцінювання ІНДЗ у вигляді есе

Рівень виконання	Кількість балів, що відповідає рівню	Оцінка за традиційною системою
Високий	25-30	Відмінно
Достатній	18-24	Добре
Середній	10-17	Задовільно
Низький	0-9	Незадовільно

8. Методи навчання

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

• *Словесні*: лекція (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.

• *Наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація.

2) **За логікою передачі і сприймання навчальної інформації**: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) **За ступенем самостійності мислення**: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) **За ступенем керування навчальною діяльністю**: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проектів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) **Методи стимулювання інтересу до навчання**: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

9. Методи контролю

У процесі оцінювання навчальних досягнень бакалаврів застосовуються такі методи:

➤ **Методи усного контролю**: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда.

➤ **Методи письмового контролю**: модульне письмове тестування; підсумкове письмове тестування, звіт, реферат, есе.

➤ **Методи самоконтролю**: уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Переведення показників успішності студентів у загальноприйнятну систему рейтингових показників успішності здійснюється за формулами:

$K_y = K_{бм}/100$, $ПКб = K_{бс}/K_y$, де

K_y – коефіцієнт успішності;

$K_{бм}$ – максимальна кількість балів, за результатами вивчення дисципліни.

$ПКб$ – підсумкова кількість балів, що отримав бакалавр за вивчення дисципліни;

$K_{бс}$ – кількість балів, що отримав бакалавр при вивченні дисципліни.

Відповідно максимальний коефіцієнт успішності вивчення даної дисципліни становить: $K_y = 424/100$, $K_y = 4,24$.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Навчальні досягнення бакалаврів із дисципліни «Дитяча практична психологія» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти (п. IV), де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у табл. 10.1, табл. 10.2.

Таблиця 10.1

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

№ п/п	Вид діяльності	Кількість рейтингових балів
1.	Лекції	14
2.	Семінарські заняття	140
3.	Модульні контрольні роботи (1,2, 3, 4)	100
4.	Самостійна робота	140
5.	Індивідуальна навчально-дослідницька робота	30
6.	Підсумковий рейтинговий бал	424

Таблиця 10.2

Порядок переведення рейтингових показників успішності у європейські оцінки ECTS

Підсумкова кількість балів (max – 100)	Оцінка за 4-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS
1 – 34	«незадовільно» (з обов'язковим повторним курсом)	F
35 – 59	«незадовільно» (з можливістю повторного складання)	FX
60 – 68	«достатньо»	E
69 – 74	«задовільно»	D
75 – 81	«добре»	C
82 – 89	«дуже добре»	B
90 – 100	«відмінно»	A

Загальні критерії оцінювання успішності студентів, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», подано у табл. 10.3.

Таблиця 10.3

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень бакалаврів

Оцінка	Критерії оцінювання
«відмінно»	ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати індивідуальні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
«добре»	ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання індивідуальних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки.
«задовільно»	ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні індивідуальних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.
«незадовільно»	виставляється студентові, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться студентові, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ВНЗ без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу студента на семінарських заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу, модульну контрольну роботу.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в режимі комп'ютерної діагностики або з використанням роздрукованих завдань.

Реферативні дослідження, які виконує бакалавр за визначеною тематикою, обговорюються та захищаються на семінарських заняттях.

Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

У табл. 10.4 представлено розподіл балів, що присвоюються бакалаврам упродовж вивчення дисципліни «Дитяча практична психологія».

Таблиця 10.4

Розподіл балів, що присвоюються бакалаврам

МОДУЛІ	Індиві- дуальна робота	Модульні контроль- ні роботи	Самостійна робота ЗМ 1,
--------	------------------------------	------------------------------------	-------------------------------

Змістовий модуль 1 (семінари, практичні)			Змістовий модуль 2 (семінари, практичні)				Змістовий модуль 3 (семінари, практичні)				Змістовий модуль 4 (семінари, практичні)			ЗМ 4	ЗМ 1, ЗМ 2 ЗМ 3 ЗМ 4	ЗМ 2 ЗМ 3 ЗМ 4
T1	T2	T3	T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	30	100	140
11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11			

Разом: 424 бали.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ своєчасність виконання навчальних завдань;
- ✓ повний обсяг їх виконання;
- ✓ якість виконання навчальних завдань;
- ✓ самостійність виконання;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;
- ✓ ініціативність у навчальній діяльності.

11. Методичне забезпечення

- ✓ опорні конспекти лекцій;
- ✓ навчальні посібники;
- ✓ робоча навчальна програма;
- ✓ збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів;
- ✓ засоби підсумкового контролю (комп'ютерна програма тестування, комплект друкованих завдань для підсумкового контролю).

12. Рекомендована література

Базова

1. Ильин Е.П. Психология творчества, креативности, одаренности / Ильин Е.П. - СПб.: Питер, 2009. - 448 с.°
2. Моляко В.О. (ред.) Здібності, творчість, обдарованість: теорія, методика, результати досліджень / За ред. В.О. Моляко, О.Л. Музики. – Житомир: Вид-во Рута, 2006. – 320 с. °
3. Николаева Е.И. Психология детского творчества / Николаева Е.И. - СПб.: Питер, 2010. - 240 с.°
4. Роменець В.А. Психологія творчості: навчальний посібник. – К.: Либідь, 2001. – 288 с. *
5. Туриніна О.Л. Психологія творчості / О.Л. Туриніна. – К.: МАУП, 2007. – 160 с.°

- * - література наявна у бібліотеці Університету;
- ° - література наявна на безкоштовних інтернет-порталах.

Допоміжна

6. Богоявленская Д.Б. Психология творческих способностей / Богоявленская Д.Б. - М.: Издательский центр «Академия», 2002. - 320 с.
7. Клименко В. В. Психологія творчості: навч. посіб. / В. В. Клименко. - К. : Центр навчальної літератури, 2006. - 480 с.
8. Копытин А.И. Арттерапия детей и подростков / А.И.Копытин, Е.Е.Свистовская. - М.: Когито-центр, 2014. - 197 с.
9. Міщиха Л.П. Психологія творчості: навч. посіб. / Л. П. Міщиха; Прикарпат. нац. ун-т ім. В.Стефаника. - Івано-Франківськ : Гостинець, 2007. - 447 с.
10. Смирнова Е.О. Детская психология / Смирнова Е.О. - СПб.: Питер. - 2009. - 306 с.

Робоча програма навчального курсу

"Психологія дитячої творчості"

Упорядник: Гріньова Ольга Михайлівна, кандидат психологічних наук,
доцент.

Б Психологія дитячої творчості. Програма навчальної дисципліни / Укладач
О.М.Гріньова. – К.: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2014. – 20 с.